

ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

УДК 001.4:69=161.2

ЛЕКСИКОГРАФІЧНІ ЗДОБУТКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

ЄВСЄЄВА Г. П.¹, *д-р н. держ. упр., проф.*,

ЄГОРОВА В. С.², *асист.*,

¹ Кафедра українознавства, Державний вищий навчальний заклад «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури», вул. Чернишевського, 24-а, 49600, Дніпро, Україна, тел. +38 (0562) 46-94-98, e-mail: evseeva@i.ua, ORCID ID: 0000-0002-7528-7232

² Кафедра українознавства, Державний вищий навчальний заклад «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури», вул. Чернишевського, 24-а, 49600, Дніпро, Україна, тел. 0667220400, e-mail: vitusja03@mail.ru, ORCID ID: 0000-0002-6246-3268

Анотація. Основне завдання науково-технічної мови – описувати, пояснювати, характеризувати природні й соціальні процеси та явища, технічні об'єкти. Незважаючи на наявність великої кількості праць, присвячених питанням термінології, лінгвістика досі не має обґрунтованої та усталеної теорії терміна, не до кінця з'ясована взаємодія термінологічної лексики з іншими шарами слів у науково-технічних текстах, не повністю вивчені лексичні шари окремих терміносистем, зокрема, будівельної термінології.

Ключові слова: *лексикографічні здобутки, словникарство, технічна термінологія, технічна галузь, терміносистема, аббревіація*

ЛЕКСИКОГРАФИЧЕСКИЕ ДОСТИЖЕНИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ
СТРОИТЕЛЬНОЙ ОТРАСЛИ

ЄВСЄЄВА Г. П.¹, *д-р н. гос. упр., проф.*,

ЄГОРОВА В. С.², *асист.*

¹ Кафедра українознавства, Государственное высшее учебное заведение «Приднепровская государственная академия строительства и архитектуры», ул. Чернышевского, 24-а, 49600, Днепр, Украина, тел. 38 (0562) 46-94-98, e-mail: evseeva@i.ua, ORCID ID: 0000-0002-7528-7232

² Кафедра українознавства, Государственное высшее учебное заведение «Приднепровская государственная академия строительства и архитектуры», ул. Чернышевского, 24-а, 49600, Днепр, Украина, тел. 0667220400, e-mail: vitusja03@mail.ru, ORCID ID: 0000-0002-6246-3268

Аннотация. Основная задача научно-технического языка - описывать, объяснять, характеризовать природные и социальные процессы и явления, технические объекты. Несмотря на наличие большого количества работ, посвящённых вопросам терминологии, лингвистика до сих пор не имеет обоснованной и устоявшейся теории термина, не до конца выяснено взаимодействие терминологической лексики с другими слоями слов в научно-технических текстах, не вполне изучены лексические слои отдельных терминсистем, в частности, строительной терминологии.

Ключевые слова: *лексикографические достижения, техническая терминология, техническая отрасль, терминсистема, аббревиация*

LEXICOGRAPHICAL ACHIEVEMENTS AND PROSPECTS OF
THE CONSTRUCTION INDUSTRY

ЄВСЄЄВА Г. П.¹, *Dr. Sc. (Publ. Adm.), Prof.*

ЄГОРОВА В. С.², *assistant*

¹ Department of Ukrainian Studies, State Higher Educational Establishment «Prydniprov's'ka State Academy of Civil Engineering and Architecture», 24-A, Chernyshevskogo str., 49600, Dnipro, Ukraine, phone: 38 (0562) 46-94-98, e-mail: evseeva@i.ua, ORCID ID: 0000-0002-7528-7232

² Department of Ukrainian Study, State Higher Educational Establishment «Prydniprov's'ka State Academy of Civil Engineering and Architecture», 24-A, Chernyshevskoyi str., 49600, Dnipro, Ukraine, tel. 0667220400, e-mail: vitusja03@mail.ru, ORCID ID: 0000-0002-6246-3268

Abstract. The main objective of the scientific and technical language - describe, explain, describe the natural and social processes and phenomena, technical facilities. Despite the large number of works devoted to the issues of terminology, linguistics still has a reasonable and well-established theory of the term, not fully elucidated interaction terminological vocabulary words from other layers in scientific and technical texts, not fully explored some terminological lexical layers, including construction terminology

Keywords: *lexicographical achievements, technical terminology, technical, terminological, abbreviations*

Постановка проблеми. Одне із свідчень різноманітних словників цієї мови – загальних розвиненості мови, високого рівня мовної і галузевих, літературної мови й діалектних, культури - це наявність великої кількості одномовних і перекладних, тлумачних,

термінологічних, мови письменників, фразеологічних, синонімічних та інших. Українське прикладне мовознавство має значні здобутки в галузі лексикографії, проте має й прогалини, що поступово заповнюються новоствореними словниками. Використання словників-невід'ємна частина будь-якої наукової діяльності. Проте несистематизованість і відсутність нових сучасних термінів не дає змоги повноцінного використання словників технічної сфери, зокрема, галузі будівництва.

Аналіз публікацій. Серед праць, що стосуються опису технічної термінології, слід виокремити колективну монографію Т. Панько, І. Кочан і Г. Мацюк [11]. Праці А. Вовк [1], М. Гінзбурга [2], Т. Кияка [3; 5], І. Кочан [6], О. Кочерги [7; 8] та В. Німчука [9] подають теоретичні засади творення термінології і будівельної, зокрема. Про окремі лексикографічні праці будівельного спрямування дізнаємося з наукових розвідок М. Друкованого [4] та ін. Проте досі немає окремого дослідження історії лексикографічного опису українських термінів будівництва.

Мета статті – проаналізувати особливості розвитку української лексикографічної науки, визначити її здобутки та втрати, перспективи в галузі будівництва, довести, що укладання нового словника сучасної технічної термінології дає можливість уміло використовувати результати лексикографічної діяльності як інструмент збагачення виразальних засобів у будівельній галузі.

Виклад основного матеріалу. У розвитку національної культури і збереженні та удосконаленні мови важливе місце посідають словники. У процесі національного самозбереження та самозахисту важливу функцію в українській культурі, можливо, більше, ніж в історії інших пригноблених народів, відіграло українське словникарство.

Словникарство – одна з найдавніших галузей науково-практичного мовознавства, але теорія й технологія його протягом віків існували лише імпліцитно, тобто не виражено, як традиція. Разом із величезними досягненнями світової лінгвістики в ХХ ст. помітних успіхів здобула й лексикографія, що нині беззастережно трактується як

повноправна мовознавча дисципліна із власними теоретичними засадами. Проте ще не так давно траплялися визначення лексикографії як техніки укладання словників і лінгвістичного аналізу цієї техніки. Однак у словнику головне – фахова, авторська наукова творчість, тонке відчуття слова і його семантики [9].

Залежно від призначення словники поділяються на два типи: енциклопедичні й лінгвістичні. Енциклопедичні словники подають стисло характеристику предметів, явищ, історичних подій, видатних політичних діячів, провідних учених, діячів культури, різних понять, що позначаються тими чи іншими словами. З-поміж енциклопедичних словників виділяють загальні, що розраховані на подання найширшої інформації, і спеціальні (галузеві) енциклопедії (медична, сільськогосподарська, бджільництва, садівництва тощо). Варто зазначити, що техніку було цілком усунуто зі сфери видань тлумачно-енциклопедичного типу. Першим у світі україномовним виданням, яке розкривало сучасні технології високого рівня, була «Енциклопедія кібернетики» (у 2 томах), підготовлена в 1973 році в Інституті кібернетики АН України. Що стосується будівельної галузі, то до цього часу, на жаль, не існує жодного подібного досконалого словника.

У лінгвістичних словниках по-різному пояснюються слова: з погляду властивого їм лексичного значення, походження, правопису, наголошування тощо. Лінгвістичні словники можуть бути одномовними, двомовними, багатомовними.

Двомовні чи багатомовні – це перекладні словники. У них подано переклад слів з однієї мови на іншу. В Україні перші двомовні перекладні словники з'явилися у II половині XVI століття. Це були словники, у яких церковнослов'янські слова передавалися «простою мовою». До таких книг можна віднести словник невідомого автора «Лексисъ с толкованієм мовъ просто», який пізніше використав Лаврентій Зизанія. Найповніші двомовні, а їх переважна більшість, – це «Русско-украинский словарь» у 3 томах (1968), в якому перекладено українською мовою близько 120 тисяч російських слів; «Українсько-російський словник» у 6 томах;

«Українсько-російський словник ділового мовлення» С. В. Шевчук (3-тє вид. – 2010); «Польсько-український словник» за ред. Л. Л. Гумецької (1958, 1960); «Українсько-англійський словник» Ю. С. Жлуктенка (2-ге вид. – 1987) та інші.

Перекладні двомовні словники відображають термінологію технічної тематики: з гірничої справи, машинознавства і машинобудування, гідротехніки, електро-радіотехніки, теплотехніки і газотехніки, зварювання, поліграфії і видавничої справи, металургії, швейного виробництва; науково-природничої тематики: з геології, географії, фізики, механіки, хімії, математики, ботаніки, фізіології, ветеринарії, анатомії; інших галузей: соціально-економічної лексики, сільського господарства, журналістики, лінгвістики, спорту. Окремо необхідно згадати великі російсько-українські словники за участю фахівців різних галузей, а саме: технічний, який містить 80 тисяч термінів, сільськогосподарський – 40 тисяч, електрорадіотехнічний – 30 тисяч. Щодо перекладних словників технічної тематики, в тому числі і будівельної галузі, слід зазначити, що їх дещо більше порівняно з іншими різновидами лінгвістичних словників. Нам відомі такі: Термінологічний російсько-український словник з автоматизації технологічних процесів та виробництв (1993), який містить понад 1,2 тис. термінів; Короткий російсько-український словник силікатних термінів (1993) – 5 тис.; Російсько-український словник з нарисної та прикладної геометрії, загального машинобудування, комп'ютерної графіки (1994) – 7 тис.; Російсько-український словник: Будівництво (1994) – близько 30 тис.; Російсько-український словник: Математика. Фізика. Техніка. Науки про Землю та Космос (1998), у якому наведено близько 120 тис. термінів понад 50 галузей сучасної науки й техніки.

Вузькопрофільним, а тому й особливо цінним для працівників будівельних організацій, викладачів та студентів будівельного напрямку навчання, є «Російсько-український словник: Будівництво»[12]. У ньому систематизовано й упорядковано найбільш уживані і поширені будівельні терміни та їх українські відповідники. Наведено також стійкі словосполучення, які

позначають певні поняття. Найповніше у словнику подана термінологія з усіх галузей будівельної науки, виробництва та архітектури, а також із тих наук, які тісно пов'язані з ними – математики, фізики тощо. Словник хоч і містить немало кількість термінів (30 тис.), але, на жаль, не охоплює їх усіх, тому зрозуміла потреба працівників будівельних науково-технічних і навчальних закладів, інженерно-технічних фахівців на виробництві, студентів і викладачів, а також співробітників видавництва і редакцій газет будівельної галузі в найбільш досконалому і повному словнику цього напрямку.

На жаль, словники виходили друком невеликими накладками. Наприклад, технічний словник опублікований накладом 15 тис. примірників, а словник з електрорадіотехніки видано лише 2 тис. примірників – у той час, коли ця галузь стрімко розвивалася і гостро потребувала подібних видань.

Основний тип лінгвістичних словників – одномовні, в яких у певному аспекті розкриваються особливості слів. Вони поділяються на окремі різновиди: тлумачні, орфоепічні, орфографічні, етимологічні, історичні, словники іншомовних слів, термінологічні, фразеологічні, частотні, інверсійні, словники мови окремих письменників, словники окремих лексичних груп (антонімів, синонімів, паронімів, омонімів, перифраз), словотвірні, морфемні тощо.

Орфографічні словники подають нормативне написання слів і їх граматичних форм відповідно до чинного правопису. Найновіший в українській лексикографії – «Орфографічний словник української мови» С. Головащука, М. Пещак, В. Русанівського, О. Тараненка (близько 120 тис. слів). Цей словник відображає сучасний стан розвитку всіх сфер літературної мови, у тому числі й найновіші запозичення. У 2003 році вийшов «Великий зведений орфографічний словник української лексики» (укладач і головний редактор В. Т. Бусел), що враховує лексичний матеріал, представлений у майже всіх орфографічних, тлумачних, енциклопедичних, термінологічних, фахових, галузевих словниках, виданих в Україні у II половині ХХ – в перші роки ХХІ століття.

В останні десятиліття з'являються видання спеціалізованих орфографічних довідників, розрахованих на задоволення професійних потреб певних категорій працівників, серед них і «Орфографічний словник наукових і технічних термінів» (1999), укладачем якого є Валерій Карачун [10]. Словник містить найпоширеніші терміни з різних галузей науки і техніки. Загальний обсяг – понад 30 тисяч термінів. Особливо широко подано терміни з електроніки, електротехніки, інженерної та комп'ютерної графіки, інформатики, кібернетики, математики, механіки, обчислювальної техніки і програмування, радіоелектроніки, фізики та хімії. Словник створений на основі сучасного правопису української мови, в ньому відображено найостанніші досягнення української наукової і технічної термінології.

Словники іншомовних слів подають пояснення слів, запозичених з інших мов. У таких словниках переважно зазначається джерело запозичення, тобто мова, з якої або через яку слово прийшло, та розкривається його значення. Значна кількість слів-термінів саме іншомовного походження, тому такі словники теж можуть стати у пригоді фахівцям технічної галузі. Найдосконаліший і найповніший в українській лексикографії «Словник іншомовних слів» за редакцією О. Мельничука (1974; вид. 2-ге, виправл. і доп., 1986), що містить близько 25 тисяч слів. Вузькоспрямованим, а саме в цьому його цінність, є «Тлумачний словник чужомовних слів в українській мові. Правопис. Граматика» Оксани Сліпушко [14], який містить мовні пласти таких сфер людського життя і діяльності як наука, історія, культура, політика, економіка, фінанси, право.

Вершина словникарства - тлумачні словники, які достатньо повно подають лексико-фразеологічний склад мови з поясненням прямого й переносного значення, граматичних та стилістичних особливостей, наводять зразки вживання слова. Першим і найповнішим тлумачним словником української мови є одинадцятитомний «Словник української мови» (1970-1980 рр.), реєстр якого містить понад 135 тисяч слів. У 2001 році вийшов «Великий тлумачний словник сучасної української мови» (укладач і головний редактор В. Т. Бусел), що містить

близько 170 тисяч слів та словосполучень. У ньому об'єднано академічну повноту мовної лексики з лаконічною формою однотомного видання.

У 2006 році вперше видано «Український тлумачний словник будівельних термінів» за редакцією О. М. Лівінського [15]. Видання містить терміни і лексику будівельної тематики й охоплює основні будівельні терміни за такими напрямками: архітектура; автоматизація будівництва; технологія й організація будівельного виробництва; економіка; будівельні матеріали і виробни; будівельні машини й устаткування; механізація будівництва; будівельні конструкції та споруди; гідротехнічне будівництво; основи та фундаменти; будівельні машини, механізми і процеси будіндустрії та виробництва будматеріалів; будівельна механіка; будівельна фізика; спеціальні види будівництва; технологічні процеси і спеціальні види робіт; проектування; управління проектами, ремонт і реконструкція будівель і споруд; реставрація і консервація пам'яток архітектури та матеріальної культури, а також деякі юридично-правові поняття, що можуть знадобитися будівельникам. Крім того, подано терміни зі стандартизації, метрології та вимірювальної техніки. У словнику міститься до 10 тисяч слів [4]. Проте авторам усе-таки не вдалося охопити всіх термінів, які використовуються в будівельній галузі.

Одне з найновіших видань довідкового типу в будівельній галузі - «Термінологічний словник-довідник з будівництва та архітектури», укладачами якого стали науковці Львівського національного аграрного університету Р. А. Шмиг, В. М. Боярчук, І. М. Добрянський, В. М. Барабаш. Праця містить тлумачення майже 2 тисяч термінів, якими фахівці зазначених галузей послуговуються у практичній діяльності.

2014 року вийшов «Словник професійної лексики», укладачами якого є Л. В. Жадан та В. П. Жадан [13]. Словник налічує близько 4 тисяч слів-професіоналізмів, що охоплюють усі сфери робітничих професій, а саме: будівельного профілю, деревообробної промисловості, економічного профілю, електрогазозварників, електрорадіотехнічного профілю, залізничного транспорту, легкої

промисловості, металообробних професій, автомобілістів, обчислювальної техніки, підприємницької діяльності, перукарської справи, сфери обслуговування, сільськогосподарського виробництва, харчової промисловості. Через невелику кількість слів у словнику він може бути корисним студентам училищ і ліцеїв, а студентам вишів, як майбутнім висококваліфікованим спеціалістам у галузі будівництва та викладачам для роботи необхідна набагато більша кількість професійної лексики.

Варто зазначити, що за роки незалежності України видано 48 словників з медицини, 45 – з економіки, 27 – з техніки та машинобудування. Відповідно зростає кількість словників та підготовлено стандарти з усіх важливих сфер знань та виробництва: з математики, фізики, хімії, інформатики, біології, екології, радіотехніки, будівництва, юриспруденції тощо. Навіть видано по кілька словників із таких галузей знань як бібліотекознавство, археологія, військова, морська, інженерна та залізнична справа, пожежна техніка, архітектура, гончарство, графіка, релігієзнавство, геральдика, естрада та багато інших. Чимало з них стали визначними здобутками сучасної української науки. Проте в окремих термінологічних словниках спостерігається тенденція використання, умовно кажучи, поширеного реєстру, тобто деякі автори на основі власної наукової, педагогічної та виробничої практики подають поряд із спеціальними термінологічними словами і не термінологічні.

Одна з причин, що стоять на перешкоді української термінологічної справи на національній основі, - це відсутність підтримки не лише наукової, а й української мови в цілому з боку влади, яка нехтує державною мовою, матеріально і духовно не підтримує її. З цієї причини впливає низка інших проблем у галузі лексикографії, зокрема й будівництві.

Тривала бездержавність української мови, використання російськомовної наукової літератури, зокрема, технічної, лежить в основі тих чинників, що визначають природу сучасної української термінології. Переважна більшість перекладів неслов'янської літератури нині робиться з російських видань – через незнання інших мов, відсутність

перекладацького досвіду, брак часу тощо. Через - це іноземно-українські словники й довідники не мають значного попиту і їх часто замінюють російськомовні. Факт певної, а інколи навіть дуже великої, залежності українських термінологічних систем від російської термінологічної основи був і, на жаль, досі залишається причиною нестабільності розвитку української термінології та термінографії в цілому і будівельної галузі зокрема. У багатьох випадках спостерігається прагнення позбутися калькування російських термінів, але поки що остаточно цього зробити ще не вдалося, бо багато навчальної літератури, посібників, виробничих процесів є російськими, бо в багатьох навчальних закладах у процесі навчання використовують ці перекручені терміни. Буває й по-іншому: щоб уникнути російських кальок, автори інколи вдаються до новотворів, так званих штучних термінів, використання діалектизмів, що також не сприяє розвитку термінології на належній науковій основі.

Хоча в наш час термінологічними проблемами займається багато установ, кафедр різних навчальних закладів, але жодна з них не має бажання підпорядковуватися іншій, тобто вони розвиваються стихійно – це є ще однією причиною гальмування розвитку української термінології, а тому й розвитку лексикографічної науки в галузі будівництва. У цьому аспекті слушним та актуальним було б організувати Комітет з термінології у складі Академії будівництва, у функції якого було б покладено координацію роботи з унормування будівельної термінології.

Хотілося б згадати і про недосконалість термінологічної справи суто з погляду мови, тобто грамотності. Багато словників видають у видавництвах, де не завжди є досвідчені редактори та коректори. Авторам технічних довідників і словників необхідно співпрацювати з досвідченим філологом, щоб уникнути мовних помилок, безграмотності. Останнім часом у термінології виникла велика проблема з дієприкметниками активного стану. Дехто намагається, і не без підстав, уникати таких зворотів в українській мові. Це, перш за все, тому, що існує залежність від російської першооснови і відсутності знань світових термінологічних

систем. Крім того, замало вивчається і національна лексична система.

Необхідно зазначити, що в наш час видавати словники може будь-хто, хто має на це матеріальні статки, а через відсутність належного контролю за якістю виданого матеріалу на полицях книжкових магазинів з'являються численні видання сумнівної якості та майже не перероблені передруківки із вдалих праць попередніх років. На превеликий жаль, в оброблюваних джерелах мають місце численні порушення норм чинного «Українського правопису», а також розбіжності між названими вище джерелами (між різними Державними стандартами України, між окремими словниками, між словниками та окремими державними стандартами України) щодо перекладу на українську мову деяких поширених термінів та термінів-словосполучень, щодо вживання тих чи інших слів у певних значеннях, у тому чи іншому контексті.

Попри порівняно велику кількість назв сучасних словників, що їх видають найрізноманітніші видавництва, їх накладди зазвичай недостатні для забезпечення

нагальних потреб технічної галузі, а їх лексична база нерідко значно відстає від стрімкого розвитку мови.

Засади створення українських термінологічних словників було вироблено ще у II половині XIX століття, однак будівельне словникарство почало динамічно розвиватися лише в добу незалежності України. Цьому сприяла низка чинників, зокрема, суспільно-політичні зміни в країні та спричинена стрімким розвитком будівельної галузі в нашій країні поява нової термінологіки, яку необхідно було кодифікувати. Однак за роки незалежності ми зазнали і втрат, бо якби б в основі термінологічної справи лежали національні інтереси, то досягнень на шляху стабілізації термінологічної системи було б значно більше в багатьох галузях, в тому числі і в будівельній.

Отож перші словники технічних термінів, зокрема, будівельних, – це непогана основа для укладання досконалого єдиного словника будівельних термінів, яка, звичайно, потребує детального доопрацювання.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Вовк А. Наукова мова і політика: 55 років української термінології в УРСР / А. Вовк // Сучасність. Література, наука, мистецтво, суспільне життя. – 1979. – Ч. 7/8 (223). – С. 87–95.
2. Гінзбург М. Досвід та проблеми впровадження ДСТУ 3966-2000 в термінологічну діяльність / Михайло Гінзбург, Софія Левіна, Ірина Требульова // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія : Проблеми української термінології. – 2002. – № 453. – С. 183–189.
3. Д'яков А. С. Основи термінотворення. Семантичні та соціолінгвістичні аспекти / Д'яков А. С., Кияк Т. Р., Куделько З. Б. – Київ : KM Academia, 2000. – 218 с.
4. Друкований М. Про «Український тлумачний словник будівельних термінів» / Друкований М. // Українознавство. – 2007. – №1 (22). – Режим доступу: <http://archive.nndiuv.org.ua/fulltext.html?id=814>.
5. Кияк Т. Р. До питання про “своє” та “чуже” в українській термінології / Т. Р. Кияк // Мовознавство. – 1994. – № 1. – С. 22–25.
6. Кочан І. М. Теоретичні засади вироблення термінологічних стандартів в українській мові / І. М. Кочан // Мова і культура нації : зб. ст. / Львів. нац. ун-т ім. І.Я. Франка. – Львів, 1991. – С. 40–49.
7. Кочерга О. Д. Деякі міркування про шляхи і манівці розвитку української наукової термінології / Кочерга О. Д. // Сучасність. Література, наука, мистецтво, суспільне життя. – 1994. – № 7/8. – С. 173–182.
8. Кочерга О. Українські термінологічні словники довоєнного періоду : за матеріалами бібліотек Києва та Львова / О. Кочерга, В. Кулик // Вісник Академії наук України. – 1994. – № 2. – С. 55–61.
9. Німчук В. Про сучасну українську тлумачну лексикографію / В. Німчук // Українська мова. – 2012. – № 3. – С. 3–31.
10. Карачун В. Я. Орфографічний словник наукових і технічних термінів. Понад 30000 слів / Карачун В. Я. – Київ : Криниця, 1999. – 528 с.
11. Панько Т. І. Українське термінознавство / Т. І. Панько, І. М. Кочан, Г. П. Мацюк. – Львів : Світ, 1994. – 216 с.
12. Російсько-український словник. Будівництво / укл. : Ярмоленко М. Г., Цимбал С. Й., Кривенко Д. С., Піщаленко Ю. О., Рудь М. С., Тарасенко В. Л., Гусениця А. П., Терновий В. І., Скрипник М. А., Володін М. О., Романушко Є. Г., Григоровський Є. П., Мойсеєнко В. Г., Погорільчук В. Ф., Цепелев О. П., Четвериков Ю. В., Саранча Г. А., Сікало П. І., Симоненко Л. О. – Київ : Будівельник, 1994. – 256 с.
13. Жадан Л. В. Словник професійної лексики / Л. В. Жадан, В. П. Жадан. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2014. – 400 с.

14. Сліпушко О. М. Тлумачний словник чужомовних слів в українській мові. Правопис, граматики : 10000 слів / Сліпушко О. М. – Київ : Крилиця, 2000. – 512 с.
15. Український тлумачний словник будівельних термінів (Книга знання) / О. М. Лівінський, М. О. Лівінський, О. А. Васильковський, А. О. Васильковський, Д. Ф. Гончаренко, М. І. Захарчук ; за заг. кер. та наук. ред. О. М. Лівінського. – 1-ше вид. – Київ : Леся, 2006. – 527 с.

REFERENCES

1. Vovk A. *Naukova mova i polityka: 55 rokiv ukrainskoi terminolohii v URSR* [Scientific language and politics: 55 years of the Ukrainian terminology in the USSR]. *Suchasnist. Literatura, nauka, mystetstvo, suspilne zhyttia* [Modernity. Literature, science, art and social life]. 1979, vol. 7/8 (223), pp. 87–95. (in Ukrainian).
2. Ginzburg M, Levina S. and Trebulova I. *Dosvid ta problemy vprovadzhennia DSTU 3966-2000 v terminologichnu diialnist* [Experience and problems of implementation of the State Standards of Ukraine 3966-2000 to a terminology work]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika». Seriya: Problemy ukrainskoi terminolohii* [Bulletin of the National University "Lviv Politechnic". Series: Problems of Ukrainian terminology]. 2002, no. 453, pp. 183–189. (in Ukrainian).
3. Diakov A.S., Kyiak T.R. and Kudelko Z.B. *Osnovy terminotvorennia. Semantychni ta sotsiolingvistychni aspekty* [Fundamentals of terminology. Semantic and socio-linguistic aspects]. Kyiv: KM Academia, 2000, 218 p. (in Ukrainian).
4. Drukovanyi M. *Pro «Ukrainskyi tлумachnyi slovnyk budivelnnykh terminiv»* ["Ukrainian dictionary of construction terms"]. *Ukrainoznavstvo* [Ukrainian Science]. 2007, no. 1 (22). Available at: <http://archive.ndiuv.org.ua/fulltext.html?id=814>. (in Ukrainian).
5. Kyiak T.R. *Do pytannia pro "svoe" ta "chuzhe" v ukrainskii terminolohii* [On the question "own" and "strange" in Ukrainian terminology]. *Movoznavstvo* [Linguistics]. 1994, no. 1, pp. 22–25. (in Ukrainian).
6. Kochan I.M. *Teoretychni zasady vyroblennia terminologichnykh standartiv v ukrainskii movi* [The theoretical basis of terminology standards making in Ukrainian]. *Mova i kultura natsii* [Language and culture of the nation]. Lviv. nats. un-t im. I.Ya Franka [Lviv National University named after Franko I.Ya.]. Lviv, 1991, pp. 40–49. (in Ukrainian).
7. Kocherga O.D. *Deiaki mirkuvannia pro shliakhy i manivtsi rozvytku ukrainskoi naukovoï terminolohii* [Some observation on the ways and delusion of Ukrainian scientific terminology]. *Suchasnist. Literatura, nauka, mystetstvo, suspilne zhyttia* [Modernity. Literature, science, art and social life]. 1994, no. 7/8, pp. 173–182. (in Ukrainian).
8. Kocherga O. and Kulyk V. *Ukrainski terminologichni slovnyky dovoennogo periodu: za materialamy bibliotek Kyeva ta Lvova* [Ukrainian terminological dictionaries of pre-war period: the libraries materials of Kyiv and Lviv]. *Visnyk Akademii nauk Ukrainy* [Bulletin of Scientific Academy of Ukraine]. 1994, no. 2, pp. 55–61. (in Ukrainian).
9. Nimchuk V. *Pro suchasnu ukrainsku tлумachnu leksykografiu* [About the modern Ukrainian explanatory lexicography]. *Ukrainska mova* [Ukrainian language]. 2012, no. 3, pp. 3–31. (in Ukrainian).
10. Karachun V.Ya. *Orfografichnyi slovnyk naukovykh i tekhnichnykh terminiv. Ponad 30000 sliv* [Orthographic dictionary of scientific and technical terms. more than 30,000 words]. Kyiv: Krynitsia, 1999, 528 p. (in Ukrainian).
11. Panko T.I., Kochan I.M. and Matsiuk G.P. *Ukrainske terminoznavstvo* [Ukrainian terminology science]. Lviv: Svit, 1994, 216 p. (in Ukrainian).
12. Yarmolenko M.G., Tsybal S.Y., Kryvenko D.S., Pishhalenko Yu.O., Rud M.S., Tarasenko V.L., Gusenytsya A.P., Ternovy V.I., Skrypnyk M.A., Volodin M.O., Romanushko Ye.H., Hryhorovskiy Ye.P., Moiseenko V.H., Pohorilchuk V.F., Tsepelev O. P., Chetverykov Yu.V., Sarancha H.A., Sikalo P.I., Symonenko L.O, eds. *Rosiïsko-ukrainskyi slovnyk. Budivnytstvo* [Russian-Ukrainian dictionary. Construction]. Kyiv: Budivelnnyk, 1994, 256 p. (in Ukrainian).
13. Zhadan L.V. and Zhadan V.P. *Slovnyk profesiinoï leksyky* [Dictionary of functional lexis]. Ternopil: Navchalna knyga – Bohdan, 2014, 400 p. (in Ukrainian).
14. Slipushko O.M. *Tлумachnyi slovnyk chuzhomovnykh sliv v ukrainskii movi. Pravopys, gramatyka: 10000 sliv* [Explanatory dictionary of modern words in Ukrainian: 10000 words]. Kyiv: Krynitsia, 2000, 512 p. (in Ukrainian).
15. Livynskiy O.M., Livynskiy M.O., Vasylykovskiy O.A., Vasylykovskiy A.O., Goncharenko D.F. and Zaharchuk M.I., eds. *Ukrainskyi tлумachnyi slovnyk budivelnnykh terminiv (Knyga znannia)* [Explanatory dictionary of construction terms (Book of knowledge)]. Kyiv: Lesia, 2006, 527 p. (in Ukrainian).

Рецензент: д-р т. н., проф. Поповський А. М.

Надійшла до редколегії: 16.06.2016 р.

Прийнята до друку: 18.07.2016 р.